

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคมไทยเป็นรัตนที่มีค่าสูงยิ่ง โดยมีหลักพุทธธรรมซึ่งเป็นคำสั่งสอนอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์ที่จะนำมาพัฒนาให้มนุษย์มีความเจริญก้าวหน้าและจัดสรรความเป็นอยู่ของมนุษย์ ☐ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุกในสังคมไทย เพราะโลกทัศน์ของพระพุทธศาสนาถือว่าสังคมในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมสำคัญที่ทำให้สมาชิกในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันหรือมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ถ้าหากสังคมมีความเจริญ มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม และเป็นธรรม สังคมก็จะเป็นเสมือนเครื่องมือหรือเป็นองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนามนุษย์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความรู้มีคุณธรรมและมีศักยภาพ ☐ ในอันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมอีกระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศชาติ

เมื่อกล่าวถึงหลักพุทธธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนการปฏิบัติงาน พระพุทธเจ้าเน้นพระองค์ได้ทรงวางแผนหรือวางหลักการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เอาไว้ โดยทรงมุ่งเน้นการพัฒนาที่จิตใจเป็นสำคัญ เพราะเมื่อมนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องทางด้านร่างกายและจิตใจแล้ว ก็ได้เชื่อว่ามนุษย์ผู้นั้นได้รับการพัฒนาทุกอย่าง เป็นคนที่มีจิตใจสูงและย่อมจะนำความสุขมาให้แก่ตนเองแก่ผู้อื่นและแก่สังคม อันจะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขตลอดทั้งสร้างความเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานให้แก่ตนเองได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ เพราะการปฏิบัติงานในวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นจะเป็นสิ่งที่ยกเว้นหรือไม่ปฏิบัติไม่ได้ ด้วยเหตุนี้หน้าที่ความรับผิดชอบหรือการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งที่ประเสริฐ และเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการ

☐ อรรถิ งามวิทยาพงศ์ ธรรมะและพระดีที่คนไทยควรรู้จัก (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธณัฐ ๒๕๔๓),

หน้า ๗.

☐ จรุงโรจน์ ปาโส “การประยุกต์ใช้พุทธธรรมกับการทำกิจกรรมในชุมชนของพระสงฆ์กลุ่มเสขิยธรรม วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๒๕๕๕) หน้า ๙.

ปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลถ้าหากละเลยก็ย่อมจะสูญเสียต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ที่ถูกต้องไป

ดังนั้น การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลหรือผู้ปฏิบัติงานควรจะเลือกเฟ้นหัวข้อธรรม หรือหลักธรรม ที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุนี้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นจึงควรมีหลักธรรม ประจำใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งหลักพุทธธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานได้นั้นต้องมีคุณสมบัติทั้ง ๔ ประการ ที่เรียกว่าอิทธิบาท ธรรม หรือ มูลฐานแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ๔ อย่าง ประกอบด้วย ฉันทะ(ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) อิทธิบาทธรรมทั้ง ๔ ประการนี้จึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดการบรรลุถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ดังนั้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลที่มีความมุ่งหมายให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานจึงควรยึดหลักอิทธิบาท ธรรม นี้ไว้เป็นหลักประจำใจในการปฏิบัติงานซึ่งช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาล มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

การกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น เป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ระหว่าง ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อสังคมมีการพัฒนาด้านต่างๆ มากขึ้น ประชาชนจึงมีความต้องการความคาดหวัง และเรียกร้องการบริการจากรัฐเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัดในการตอบสนองความต้องการของประชาชน จึงต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อลดบทบาทของ รัฐในส่วนกลางและเพิ่มอำนาจของท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อที่จะตอบสนองต่อการเรียกร้องและความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว

ทั่วถึงมีประสิทธิภาพและตรงกับความเป็นจริงของชุมชนในท้องถิ่นมากที่สุด ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงไม่เพียงแต่เป็นการปูพื้นฐานการพัฒนาระบบประชาธิปไตย เท่านั้นแต่ยังมีความจำเป็น สำหรับการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมอีกด้วย □ เพื่อให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นทำให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชน เป็นไปอย่างทั่วถึงทั้งประเทศ อีกทั้งยังเป็นการให้บริการสาธารณะที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงและมากที่สุด

สำนักงานเทศบาล เป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่ในเขตเทศบาล

□ อภิชัย พันธเสน พัฒนาชนบทไทย : สมุทัยและมรรค แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของพัฒนา , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินติ้ง, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑.

ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยว และควมมีเอกภาพของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง ท้องถิ่นภายใต้ระบบประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้การบริหารงานของสำนักงานเทศบาลจึงมีรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้นในปัจจุบันทั้งด้านโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ อำนาจหน้าที่การบริหารบุคคลรายได้ ความสัมพันธ์กับรัฐบาลรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น แต่ในด้านการปฏิบัติงานของ บุคลากรยังพบปัญหาและอุปสรรคมากมาย ซึ่งต้องได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐโดยปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจและงานในหน้าที่ของสำนักงาน เทศบาล การขาดงบประมาณที่จะช่วยให้ สำนักงานเทศบาลพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบให้มีความอยู่ดีกินดีมีพละการมีสมบรูณ์และมีความสุข

การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วยเทศบาล เมืองพิจิตร เทศบาลตำบลวังกรด เทศบาลตำบลท่าพ้อ เทศบาลตำบลหัวดง และเทศบาล ตำบลดงป่าคำ โดยมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งบุคลากรในสำนักงานเทศบาลในแต่ละแห่งนั้นมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานและจะต้องมีรูปแบบในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบของเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร นั้นเป็นชาวไร่ ชาวนาและประกอบอาชีพค้าขายด้วยความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันนี้เป็นเหตุผลให้การปฏิบัติงานของ บุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร กับประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบนั้นจะต้องมีการปรับตัว ปรับพฤติกรรม ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของตนเอง ตลอดทั้งวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ให้ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานร่วมกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนเทศบาลเมืองพิจิตร ด้วยเหตุนี้ในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จึงต้องเผชิญกับปัญหาและ อุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงานบนพื้นฐานความแตกต่างที่หลากหลายของแต่ละชุมชนในพื้นที่ที่ รับผิดชอบ ตลอดทั้งในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร ยังต้องมีการพบปะ กับประชาชนที่เป็นประชาชนทั่วไปและตัวแทนหรือผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เข้าไปติดต่อขอรับบริการใน เรื่องต่างๆ หรือการให้บริการสาธารณะต่างๆ ของบุคลากรในการปฏิบัติงานและต้องมีการปรับตัวให้ เข้ากับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการให้บริการสาธารณะและสร้างการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชนต่อการพัฒนาและการบริหารงานของเทศบาลด้วย

การปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตรนั้น ในบางครั้งผู้ปฏิบัติงานอาจมีความท้อถอยในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากขาดกำลังใจ ขาดแรงจูงใจ หรือเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อต้องประสบกับปัญหาทำให้ผลงานที่ออกมาไม่สมบรูณ์จนเกิดความไม่พึง พอใจต่อผู้บังคับบัญชาประชาชนผู้มารับบริการ ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานสามารถนำหลักอิทธิบาท ธรรม

มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งหลักอิทธิบาท ธรรมนี้มีลักษณะเป็นแรงจูงใจใฝ่รู้แบบหนึ่งที่สอน และฝึกให้บุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตรต้องปฏิบัติงานด้วยความอดทน เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความเจริญก้าวหน้าของสำนักงานเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตรและเพื่อประชาชนในท้องถิ่น โดยสร้างความพอใจให้เกิดขึ้นกับตัวบุคลากรเอง ซึ่งเมื่อบุคลากรมีความพอใจแล้ว ความเพียรพยายาม ความอดทน ความเอาใจใส่รับผิดชอบและการพิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผลตามรูปแบบการปฏิบัติงานจะเกิดขึ้นกับตัวบุคลากรสำนักงานเทศบาลเอง ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานเทศบาลในการให้บริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ และตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การนำหลักอิทธิบาท ธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้ทราบถึงการนำหลักอิทธิบาทธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรว่ามีการนำมาใช้ในระดับใด ตลอดทั้งมีความมุ่งมั่นเพื่อการบรรลุผลสำเร็จของการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ที่มีประสิทธิภาพมีประสิทธิผลและบรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานเช่นไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากหน้าที่ความรับผิดชอบในงานการบริการสาธารณะนั้นเป็นงานที่ต้องอาศัยความพอใจ ความอดทน ความเพียร ความรับผิดชอบและการพิจารณาไตร่ตรองตามเหตุและผลอย่างรอบคอบ ด้วยเหตุนี้ การนำหลักพุทธธรรมโดยเฉพาะหลักอิทธิบาท ธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร จะสามารถทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรสามารถบรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท ธรรมของบุคลากรเทศบาล ในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๒.๒. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑. ๒.๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาท ธรรม กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับใด

๑.๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขต คือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทธรรมกับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ในหน้าที่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายเฉพาะด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรตามกรอบหลักธรรมอิทธิบาท ๔ ประการด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร (Population) การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขต คือบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ภายในเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ในปีพ.ศ.๒๕๕๘ ได้แก่ ข้าราชการประจำ พนักงาน ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างตามสัญญาจ้าง และนักศึกษาฝึกงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๕๔๓ คน ☐

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เทศบาลใน อำเภอ เมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ทั้ง ๕ เทศบาลอันประกอบด้วย ๑. เทศบาลเมืองพิจิตร ๒. เทศบาลตำบลวังกรด ๓. เทศบาลตำบล ดงป่าคำ ๔. เทศบาลตำบลหัวดง ๕. เทศบาลตำบลท่าพ้อ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ตำแหน่ง รายได้ และการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

☐ ข้อมูลจากการสอบถามพนักงานเทศบาลทั้ง ๕ แห่ง ในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ณ วันที่ ๘/มี.ค./๒๕๕๘

๑.๔ .๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๘ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑. ๕.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
๑. ๕.๒ อิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑. ๖.๑ อิทธิบาท ๔ หมายถึง คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ แห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย

๑.๖.๑.๑ ฉันทะ ความพอใจ หมายถึง ความต้องการที่จะทำให้ใฝ่ใจรักที่จะทำ สิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป

๑.๖.๑.๒ วิริยะ ความเพียร หมายถึง ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความ พยายามเข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง

๑.๖.๑.๓ จิตตะ ความคิดมุ่งไป หมายถึง ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความ คิดเอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปอุทิศกายอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ

๑.๖.๑.๔ วิมังสา ความไตร่ตรองหรือทบทวน หมายถึง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยังหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง

๑.๖.๒ ประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใดๆ ก็ตามโดยมีสิ่ง มุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไป อย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการ นั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จ และถูกต้อง

๑. ๖.๓ การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรของเทศบาลในอำเภอ เมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ที่คำนึงถึงความสำเร็จ โดยนำไปสู่ตัวแปรความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ขององค์การ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ความฉับไว หมายถึง การใช้เวลาได้อย่างดีที่สุด รวดเร็ว ไม่ทำงานล่าช้า แบบเช้าชามเย็นชาม นั่นคือคนที่มีประสิทธิภาพ

๒. ด้านความถูกต้องแม่นยำ หมายถึง การผิดพลาดในงานน้อย ตลอดจนมีความแม่นยำ ในกฎระเบียบข้อมูล ตัวเลข หรือสถิติต่างๆ

๓. ด้านความรู้ หมายถึง การมีองค์ความรู้ในงานดี รู้จักศึกษาหาความรู้ในเรื่องงานที่กำลังทำอยู่ตลอดเวลา

๔. ด้านประสบการณ์ หมายถึง การรอบรู้ หรือรู้รอบด้าน จากการได้เห็น ได้สัมผัส ได้ลงมือปฏิบัติบ่อยๆ

๕. ด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มุมมองแปลกใหม่ มาใช้ในองค์การ

๑. ๖.๔ บุคลากร หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑. ๖.๕ เทศบาล หมายถึง เทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๗.๓ ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

๑.๗.๔ ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอื่นๆ สืบต่อไป